

Trafikutskottets betänkande

1978/79:16

med anledning av propositionen 1978/79:127 om åtgärder för att främja sysselsättningen i Norrbotten såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1978/79:127, bilaga 3, har regeringen (kommunikationsdepartementet)

dels föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen har anförts i fråga om tidigareläggning av utbyggnaden av Luleå flygplats,

2. till Byggnad av statliga vägar på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

3. till Bidrag till byggnad av kommunala vägar och gator på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 40 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om statens järnvägars investeringar i fasta anläggningar inom Norrbottens län.

Motionerna

I motionen 1978/79:2268 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås, såvitt nu är i fråga (yrkandena 5–7),

5. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att snarast starta upprustning av malmбанans södra omlopp,

6. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för utbyggnad av en ny järnvägslinje Svappavaara–Kaunisvaara, med förlängning till finska Kolari,

7. att riksdagen hos regeringen hemställer om att förslag snarast utarbetas om en inlandsflygplats i Norrbotten.

I förevarande sammanhang har även behandlats den från näringsutskottet till trafikutskottet överlämnade och med anledning av propositionen 1978/79:87 – om finansiellt stöd till Luossavaara-Kiirunavaara AB – framlagda motionen 1978/79:2170 (yrkandet 2) av Olof Palme m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att SJ ges i uppdrag att i samråd med LKAB utarbeta ett program för ombyggnad av malmбанorna.

Utskottet

Av propositionen framgår bl. a. att möjligheter f. n. finns att i Norrbottens län tidigarelägga en rad planerade statliga och statskommunala *väg- och gatuobjekt* samt olika trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder av hög angelägenhetsgrad. Föredragande statsrådet förordar att en sådan tidigareläggning av åtgärder sker på det statliga vägnätet till en kostnad av ca 60 milj. kr. och på det statskommunala väg- och gatunätet till en kostnad av ca 42 milj. kr. Av det sistnämnda beloppet utgör det statliga bidraget 95 % eller 40 milj. kr. Totalt kan inom vägsektorn beredas sysselsättning motsvarande ca 4 500 årsverken.

Arbetena avser huvudsakligen åtgärder på eller i anslutning till väg E 4 samt väg- och gatunäten i Bodens och Piteå kommuner.

Utskottet tillstyrker att i enlighet med det anförda under anslagen Byggnad av statliga vägar och Bidrag till byggnad av kommunala vägar och gator på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisas 60 resp. 40 milj. kr.

Beträffande *statens järnvägars* verksamhetsområde erinrar föredraganden om att förslag förts fram om olika upprustnings- och ombyggnadsåtgärder på malmбанan. Det saknas emellertid underlag för ett ställningstagande nu till dessa åtgärder. Regeringen har därför gett SJ i uppdrag att inom en ungefärlig ram av 250 milj. kr. efter samråd med länsstyrelsen i Norrbottens län, AMS och i förekommande fall LKAB inventera och föreslå sysselsättningsfrämjande åtgärder inom Norrbottens län i form av investeringar i SJ:s fasta anläggningar. Åtgärdernas inbördes angelägenhetsgrad skall anges. Uppdraget skall redovisas snarast möjligt, dock senast den 30 mars 1979.

De åtgärder som kan bli aktuella med anledning av SJ:s redovisning avses skola finansieras med finansfullmakten i avvaktan på att ställning kan tas till den slutliga finansieringen.

Med anledning av regeringens förslag i denna del yrkas i motionen 1978/79:2268 (punkterna 5 och 6) att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att snarast starta upprustning av malmбанanens södra omlopp. Vidare begärs åtgärder för utbyggnad av en ny järnvägslinje Svappavaara–Kaunisvaara med förlängning till finska Kolari.

Utskottet vill med anledning härav till en början erinra om föredragandens uttalande att underlag nu saknas för ett ställningstagande till vilka arbeten som skall komma till utförande. SJ skall därför efter samråd med de angivna myndigheterna och LKAB lägga fram förslag i frågan.

Arbeten som därvid närmast torde bli aktuella avser enligt vad utskottet erfarit huvudsakligen malmбанanens norra och mellersta delar, men även vissa åtgärder på dess södra omlopp beräknas kunna ifrågakomma. Med konstaterande härav vill utskottet för sin del understryka vikten av att möjligheterna prövas att låta arbetena omfatta malmбанan i dess helhet.

De i nu förevarande sammanhang upptagna frågorna är också av betydelse

för sysselsättningen och utvecklingen av Luleå hamn.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen 1977/78:13, vilken låg till grund för det nya systemet för de statliga sjöfartsavgifterna underströk utskottet (TU 1977/78:8, rskr 1977/78:102) vikten av att det nya avgiftssystemet ej finge missgynna de svenska hamnarna i förhållande till hamnar i utlandet. Utskottet fann det därför vara betydelsefullt att dittillsvarande möjligheter för sjöfartsverket att i angivet syfte nedsätta sjöfartsavgifterna, dvs. fyr- och farledsavgifterna, bibehölls. I det sammanhanget borde enligt utskottet konkurrenssvårigheterna för Luleå hamn beträffande exporten av järnmalm kunna aktualiseras.

I sitt betänkande TU 1978/79:11 (s. 36) har utskottet ånyo understrukit att en gynnsam konkurrenssituation för de svenska hamnarna är av utomordentlig vikt. Frågan har därvid ansetts ha återverkningar inte endast på sjöfarten utan även på sysselsättningen i berörda områden. Utskottet har därför funnit det vara angeläget att regeringen snarast vidtar åtgärder som leder till konkurrensneutralitet mellan hamnarna i Luleå och Narvik, varom här må erinras.

Under hänvisning till vad sålunda anförts avstyrks de båda nämnda motionsyrkandena.

Vad beträffar det i motionen 1978/79:2170 framställda yrkandet – om uppdrag åt SJ att utarbeta ett program för ombyggnad av malmbanan – synes detsamma i det närmaste redan tillgodosett och följaktligen inte böra påkalla någon åtgärd från riksdagens sida.

I propositionen framhålls slutligen också att *flygets* betydelse i det totala transportsystemet och för samhällsutvecklingen i stort successivt har ökat som följd av den höga transporteffektiviteten på framför allt längre sträckor. Under de senaste åren har trafikutvecklingen på Luleå ökat starkt och en fortsatt positiv utveckling väntas. På sikt måste därför enligt luftfartsverket bl. a. ett nytt stationsområde anläggas på flygplatsen. Kostnaderna härför bedöms preliminärt till 80–100 milj. kr. Om planerings- och projekteringsarbetet påskyndas bör enligt föredraganden arbetena kunna påbörjas vid årsskiftet 1980–1981. Luftfartsverket anses därför böra få i uppdrag att skyndsamt slutprojektera objektet.

Efter redovisning av projekteringsuppdraget avser föredraganden att återkomma till frågan om medelsanvisning för arbetenas genomförande inkl. projekteringskostnaderna.

Vad föredraganden sålunda anför har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

I motionen 1978/79:2268 (punkten 7) yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om att förslag snarast utarbetas om en inlandsflygplats i Norrbotten.

Såsom emellertid redan av propositionen (s. 8) framgår utreder f. n. länsstyrelsen i Norrbottens län i samråd med berörda parter på uppdrag av

regeringen förutsättningarna för anläggande av en flygplats i Arvidsjaur-regionen. Dessutom må erinras om det utredningsarbete i bl. a. hithörande frågor som f. n. pågår inom den s. k. lufttransportutredningen och till viss del i det regionala trafikplaneringsarbetet. Under hänvisning härtill och i avvaktan på resultatet av utredningarnas överväganden avstyrker utskottet motionsyrkandet i fråga.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Byggande av statliga vägar* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 under sjätte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 60 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
2. att riksdagen till *Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 under sjätte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 40 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
3. att riksdagen
 - a. lämnar motionen 1978/79:2170, yrkandet 2, utan åtgärd,
 - b. med avslag på motionen 1978/79:2268, yrkandena 5 och 6, lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet i propositionen anfört om statens järnvägars investeringar i fasta anläggningar inom Norrbottens län,
4. att riksdagen godkänner vad föredragande statsrådet i propositionen anfört i fråga om tidigareläggning av utbyggnaden av Luleå flygplats,
5. att riksdagen avslår motionen 1978/79:2268, yrkandet 7, om en inlandsflygplats i Norrbotten.

Stockholm den 3 april 1979

På trafikutskottets vägnar

SVEN MELLQVIST

Närvarande: Sven Mellqvist (s), Carl-Wilhelm Lothigius (m), Arne Persson (c), Alfred Håkansson (c), Rolf Sellgren (fp), Kurt Hugosson (s), Rune Torwald (c), Bertil Zachrisson (s), Erik Johansson i Hållsta (c), Olle Östrand (s), Margit Sandéhn (s), Rolf Dahlberg (m), Sten-Ove Sundström (s) och Georg Danell (m).